

PRAKSISOVERSIGT · SOCIALRET

Praksisoversigt over førtidspension (pensionsloven §§ 16-22, 41-44)

Tilkendelse, frakendelse og sagsbehandling efter pensionsloven – reformerne 2013, 2019 og 2025

Version 2 · Opdateret 24. jun. 2026 · 18 afgørelser · 2011-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Førtidspension er den varige forsørgelsesydelse for personer, hvis arbejdsevne er nedsat i et sådant omfang, at de uanset mulighederne for støtte – herunder fleksjob – ikke kan blive selvforsørgende. Retsgrundlaget er pensionslovens §§ 16-22 og §§ 41-44, med væsentlige reformer i 2013 (lov nr. 1380/2012, rehabiliteringsteam og ressourceforløb), 2019 (seniorpension) og senest 2025 (lov nr. 1546/2025, ophævelse af ressourceforløb og rehabiliteringsteam fra 1. juli 2026). Praksis – primært Ankestyrelsens principmeddelelser – viser et gennemgående mønster: kommunerne skal foretage en konkret, individuel helhedsvurdering af arbejdsevnen, og hjemvisning sker hyppigt ved mangelfuld dokumentation, utilstrækkelig begrundelse eller procedurefejl vedrørende rehabiliteringsteamet.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Førtidspension forudsætter, at arbejdsevnen er varigt nedsat i et sådant omfang, at borgeren uanset støttemuligheder – herunder fleksjob – ikke kan blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde (pensionsloven § 16, stk. 3).
- 02** For personer under 40 år kan førtidspension kun tilkendes, hvis det er dokumenteret eller helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres (pensionsloven § 16, stk. 2).
- 03** Dokumentationskravet for tilkendelse er opfyldt, når helbredsoplysningerne i sig selv dokumenterer ret til pension (terminalt syge, svært demente o.l.), eller når helbredsoplysningerne sammen med resultatet af relevante indsatser dokumenterer det – et krav om ressourceforløb er ikke i sig selv tilstrækkeligt.
- 04** Ved funktionelle lidelser (fibromyalgi, kronisk træthed m.v.) skal der foretages en konkret, individuel vurdering af udviklingsperspektivet; diagnosen alene er ikke afgørende (principafgørelse 37-19).
- 05** Misbrug skal inddrages i vurderingen af arbejdsevnen, men borgerens ret til at afvise lægebehandling i snæver forstand (operation, medicinering) kan ikke tillægges negativ betydning; psykosocial misbrugsbehandling er derimod ikke lægebehandling i snæver forstand (principafgørelse 26-19).
- 06** Borgeren skal som hovedregel deltage personligt i rehabiliteringsteamets møde; manglende indkaldelse medfører som udgangspunkt ugyldighed af kommunens afgørelse (principafgørelse 78-19).

- 07** Kommunen kan undlade forelæggelse for rehabiliteringsteamet, når det er utvivlsomt, at borgeren ikke opfylder betingelserne for pension (pensionsloven § 17, stk. 3, ophæves 1. juli 2026).
- 08** Førtidspension kan ikke tilkendes med virkning fra et tidspunkt, hvor borgeren fortsat er selvforsørgende ved lønudbetaling i en opsigelsesperiode (principmeddelelse 16-23).
- 09** I ganske særlige tilfælde kan førtidspension tilkendes med revision, dvs. pligt til genoptagelse, selv om det ikke helt kan udelukkes, at arbejdsevnen kan forbedres – perioden er typisk ca. 5 år.
- 10** Frakendelse af førtidspension kræver en væsentlig og vedvarende forbedring af arbejdsevnen; kommunen skal dokumentere, at pensionisten gennem en længere periode har vist, at arbejdsevnen er forbedret (principafgørelse 120-13).
- 11** En pensionist kan efter eget ønske anmode om frakendelse af førtidspension; denne ret er ikke betinget af forbedring af arbejdsevnen (principafgørelse 211-11).
- 12** Et midlertidigt frakendelsesstop gjaldt i perioden 1. januar 2023 til 31. december 2025, hvor kommunen ikke kunne frakende pensionen medmindre der forelå særlige omstændigheder.
- 13** Seniorpensionister kan ikke anmode om førtidspension på det foreliggende grundlag, men kommunen har pligt til helhedsvurdering efter § 17, stk. 1 (principmeddelelse 14-25).
- 14** Kommunens afgørelse om afslag på førtidspension skal indeholde en konkret begrundelse med angivelse af, hvilke arbejdsfunktioner borgeren anses for at kunne varetage (pensionsloven § 20, stk. 2, og FOB 2011 1-2).
- 15** Fra 1. marts 2026 kan førtidspension frakendes personer dømt for alvorlig kriminalitet i en 5-årig karantæneperiode (ny § 46 h, stk. 2).

§ 1 Lovgrundlag: Tilkendelsesbetingelserne i pensionsloven §§ 16-20

Førtidspension kan efter [pensionsloven § 16, stk. 1](#) tilkendes personer i alderen 40 år til folkepensionsalderen, hvis arbejdsevnen er varigt nedsat i et sådant omfang, at den pågældende uanset mulighederne for støtte – herunder fleksjob – ikke kan blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde, jf. [§ 16, stk. 3](#).

For personer i alderen **18 til 39 år** gælder det skærpede krav i [§ 16, stk. 2](#): pension kan kun tilkendes, hvis det er dokumenteret eller på grund af særlige forhold helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i relevante jobafklaringsforløb, aktiverings-, behandlingsmæssige eller andre foranstaltninger.

Selvforsørgelsesbegrebet er ifølge [Førtidspensionsvejledningen](#) defineret ved, om borgeren har en arbejdsevne, der muliggør beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked eller i fleksjob, med en indtægt svarende mindst til minimumslønnen ved fuldtidsbeskæftigelse.

Varighedskravet er centralt: Nedsættelsen af arbejdsevnen skal være varig, hvilket understreger, at førtidspension er en varig forsørgelsesydelse. Vejledningen anfører, at der i ganske særlige tilfælde kan tilkendes

pension med revision, selv om det ikke helt kan udelukkes, at arbejdsevnen kan forbedres – typisk for alvorlige lidelser med en prognose på mindst 5 år.

Dokumentationskravet blev præciseret ved lov af 30. maj 2018 (indsættelse i § 16, stk. 2). Forarbejderne anføres:

Kravet om dokumentation betyder på den ene side, at kommunerne skal sikre, at ressourceforløb rent faktisk iværksættes i de sager, hvor det er relevant, og på den anden side, at kommunerne skal tilkende førtidspension, selvom der ikke er gennemført et ressourceforløb, hvis der er dokumentation for, at det er helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan udvikles.

Fra 1. februar 2026 udgår henvisningerne til ressourceforløb og revalidering i § 16, stk. 2, som konsekvens af, at disse ordninger ophæves ved lov af 30. december 2025. Fra 1. marts 2026 gælder desuden en ny § 46 h, stk. 2, hvorefter personer dømt for alvorlig kriminalitet (straffelovens § 81 a, § 191, § 289, stk. 1 m.fl.) ikke kan tilkendes førtidspension i en 5-årig karantæneperiode efter udstået straf.

LOV

Pensionsloven § 16, stk. 1-3

Pensionsloven § 20, stk. 1-2

§ 2 Rehabiliteringsteamet og sagsbehandlingsproceduren (§§ 17-19)

Kommunen skal efter [pensionsloven § 17, stk. 1](#) behandle en henvendelse om førtidspension i forhold til alle de muligheder, der findes for at yde hjælp efter den sociale lovgivning (helhedsvurderingsprincippet). Borgeren kan dog anmode om, at kommunen alene tager stilling til førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag, jf. [§ 17, stk. 2](#).

Sager om førtidspension skal som udgangspunkt forelægges kommunens rehabiliteringsteam inden afgørelse. Ankestyrelsens principmeddelelse [78-19](#) fastslår, at borgeren som hovedregel skal **deltage personligt** i teamets møde:

Har borgeren ikke været indkaldt til mødet i rehabiliteringsteamet, vil det som udgangspunkt betyde, at kommunens afgørelse er ugyldig.

Undtagelsen gælder, når det kan udelukkes, at den manglende inddragelse har haft betydning for resultatet – hvilket sjældent er tilfældet.

Siden 1. juni 2016 har kommunen kunnet undlade forelæggelse for rehabiliteringsteamet, når det er **utvivlsomt**, at borgeren ikke opfylder betingelserne for pension ([§ 17, stk. 3](#), nu ophæves 1. juli 2026). Principmeddelelse [40-17](#) præciserer to situationer:

- Når der ikke er den nødvendige dokumentation i sagen til at vurdere personens helbred eller arbejdsevne.
- Når personen er tilstrækkeligt udredt, men sagens oplysninger dokumenterer, at arbejdsevnen ikke er nedsat tilstrækkeligt.

Med lov af 30. december 2025, der træder i kraft 1. juli 2026, ophæves kravet om forelæggelse for rehabiliteringsteamet, og kommunen skal i stedet indhente sundhedsfaglig rådgivning via sundhedskoordinatoren efter de nye regler i [bekendtgørelse om beskrivelse af personens forudsætninger for at arbejde](#).

LOV

Pensionsloven § 17, stk. 1-3

Pensionsloven § 18, stk. 1-2

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Krav om borgerens personlige deltagelse i Rehabiliteringsteamets møder og konsekvenser ved manglende indkaldelse eller udeblivelse

01.01.2019

Ankestyrelsen · Førtidspension på foreliggende grundlag: Betingelser for at undlade forelæggelse for rehabiliteringsteamet og klageadgang

01.01.2017

§ 3 Åbenbart formålsløst-doktrinen og funktionelle lidelser

Et centralt fortolkningsspørgsmål er, hvornår det er "åbenbart formålsløst" at forsøge at udvikle arbejdsevnen. Ankestyrelsens principmeddelelse 37-19 behandler dette for borgere med **funktionelle lidelser** (fibromyalgi, kronisk træthed, kompleks PTSD):

Er det dokumenteret, eller er det på grund af særlige forhold helt åbenbart, at arbejdsevnen ikke kan forbedres ved deltagelse i et ressourceforløb, skal et ressourceforløb ikke iværksættes.

Afgørelsen illustrerer tre typeforløb:

Situation	Afgørelse	Begrundelse
Kronisk fibromyalgi, grundig udredning, afprøvning i praktik (1 time/uge med 50 % effektivitet)	Pension tilkendt	Arbejdsevne varigt nedsat, intet udviklingsperspektiv
Kompleks funktionel lidelse (PTSD/PCS), gentagne ressourceforløb uden effekt	FP-sag påbegyndes	Åbenbart formålsløst med nyt ressourceforløb
Fibromyalgi, men uafklaret social situation og ingen praktik	Afslag stadfæstet	Udviklingsperspektiv endnu til stede

Den nye vejledning om tilkendelse af førtidspension (2026) sammenfatter dokumentationskravet: det er opfyldt, når helbredsoplysninger i sig selv dokumenterer ret til pension (f.eks. alvorlig udviklingshæmning, svær hjerneskade, terminal sygdom), eller når helbredsoplysninger sammen med relevante indsatser dokumenterer det.

Ankestyrelsen fastslår, at de lægefaglige oplysninger kun er **ét element** i vurderingen af den samlede arbejdsevne – den beskæftigelsesmæssige afprøvning er mindst lige så vigtig.

LOV

Pensionsloven § 16, stk. 2

Pensionsloven § 18, stk. 1

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Førtidspension, ressourceforløb og funktionelle lidelser – hvornår er udviklingsperspektivet udtømt?

01.01.2019

§ 4 Misbrug og retten til at afvise behandling

Principmeddelelse 26-19 afklarer samspillet mellem misbrug, retten til at afvise behandling og vurderingen af arbejdsevnen.

Borgerens misbrug skal **inddrages** i helhedsvurderingen af arbejdsevnen, da det ofte er arbejdshindrende og kan føre til følgesygdomme. Arbejdsevnen kan først anses for varigt nedsat, når alle muligheder for behandling af misbruget er udtømt.

En vigtig sondring gælder dog for retten til at afvise behandling efter [pensionsloven § 18 a](#):

Ordningen omfatter alene lægebehandling i snæver forstand. Det vil sige behandlinger foretaget af en læge, eksempelvis operation og behandling med lægeordineret medicin. Misbrugsbehandling med Antabus vil også være omfattet.

Psykosocial misbrugsbehandling (samtaleforløb, tværfaglig støtte) er derimod **ikke** lægebehandling i snæver forstand. Borgerens afvisning af denne behandling *kan* derfor tillægges negativ betydning for retten til førtidspension.

I praksis betyder dette, at kommunen skal:

- Konkret tage stilling til, hvilke dele af den relevante misbrugsbehandling der er lægebehandling i snæver forstand.
- Kun ved afvisning af den psykosociale del kan det tillægges vægt.

Vejledningen om retssikkerhed ([retssikkerhedsvejledningen](#), pkt. 102-103) tilføjer, at behandlingen efter al erfaring med rimelig sikkerhed skal kunne medføre en forbedring og aldrig må indeholde væsentlig risiko for liv og førlighed.

LOV

[Pensionsloven § 18a](#)

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Betydningen af misbrug og retten til at afvise lægebehandling ved vurdering af førtidspension

01.01.2019

§ 5 Seniorpension og seniorførtidspension: Samspil med førtidspension

Seniorførtidspension (ophævet 1. januar 2020 med indførelsen af seniorpension) var en forenklet sagsbehandlingsprocedure for personer med langvarig tilknytning til arbejdsmarkedet 5 år før folkepensionsalderen. Principmeddelelse [99-15](#) fastslog:

I sager, der skal behandles efter reglerne om seniorførtidspension, skal der alene tages stilling til, om arbejdsevnen er væsentligt og varigt nedsat i forhold til de erhverv, den pågældende vil kunne varetage, uden at der iværksættes tiltag, der har til formål at udvikle arbejdsevnen.

Efter indførelsen af seniorpension (lov af 28. december 2019) gælder, at en person tilkendt seniorpension **ikke kan anmode om førtidspension** på det foreliggende dokumentationsgrundlag, jf. [§ 17, stk. 2, 4. pkt.](#) (indsat ved lov af 30. december 2020).

Ankestyrelsens seneste principmeddelelse [14-25](#) præciserer dog, at kommunen fortsat har **pligt til helhedsvurdering** efter § 17, stk. 1. Da seniorpensionister ikke er i målgrupperne i beskæftigelsesindsatsloven, kan kommunen ikke iværksætte nye afklarende indsatser. Kommunen kan derfor kun afslå at påbegynde en førtidspensionssag, hvis arbejdsevnen aldrig har været afklaret. Er arbejdsevnen allerede afklaret, eller er det helt åbenbart, at den ikke kan forbedres, skal sagen forelægges rehabiliteringsteamet.

LOV

[Pensionsloven § 17, stk. 1-2](#)

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Samspil mellem førtidspension og seniorpension: Krav om helhedsvurdering og begrænsning i afklaring af arbejdsevne for seniorpensionister

10.07.2025

Ankestyrelsen · Vurdering af arbejdsevne ved ansøgning om seniorførtidspension: Forenklet sagsbehandling uden krav om udvikling af arbejdsevnen

01.01.2015

§ 6 Tilkendelsestidspunkt og pension med revision

Principmeddelelse 16-23 fastslår, at en person i en opsigelsesperiode med lønudbetaling betragtes som selvforsørgende:

En person kan ikke få tilkendt førtidspension med virkning fra et tidspunkt, hvor personen fortsat er selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde.

Dette gælder uanset om personen er i ordinær beskæftigelse eller i støttet beskæftigelse som fleksjob. Sagen kan godt behandles og afgøres, mens borgeren er selvforsørgende, men selve pensionen tilkendes først med virkning fra opsigelsesperiodens udløb.

Pension med revision kan tilkendes i ganske særlige tilfælde efter [pensionsloven § 20, stk. 1, 2. pkt.](#)

[Førtidspensionsvejledningen](#) anfører:

Der kan i ganske særlige tilfælde tilkendes førtidspension, selvom det ikke helt kan udelukkes, at der på længere sigt kan opnås en vis forbedring af arbejdsevnen ved yderligere forsøg på behandling. Der skal dog være tale om personer med en alvorlig lidelse, som betyder, at de på afgørelsestidspunktet vurderes at være ude af stand til at kunne blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde som udgangspunkt inden for en længere periode på omkring 5 år.

Sådanne sager tages op til ny vurdering på det tidspunkt, hvor det forventes, at der kan gennemføres yderligere behandlingsmæssige foranstaltninger.

LOV

[Pensionsloven § 20, stk. 1](#)

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Tilkendelsestidspunkt for førtidspension ved opsigelsesperiode med løn

01.01.2023

§ 7 Frakendelse af førtidspension (§ 44)

Frakendelse af førtidspension tilkendt efter 1. januar 2003 er reguleret i [pensionsloven § 44, stk. 1-3](#). Principmeddelelse 120-13 fastslår:

Det er en betingelse for at frakende førtidspensionen, at pensionisten mod forventning er blevet i stand til at arbejde i større omfang end forudsat ved tilkendelsen af førtidspension, og at pensionisten gennem en længere periode har vist, at arbejdsevnen er blevet forbedret.

I den konkrete sag havde en borger arbejdet som sygeplejerske i halvandet år (24 timer/uge), men opsigte stillingen og kunne derefter kun arbejde 8-14 timer om måneden. Ankestyrelsen fandt, at dette ikke dokumenterede en væsentlig og varig forbedring. Aktuelle lægelige oplysninger er ikke en generel betingelse, men vil ofte være nødvendige.

Efter det fyldte 60. år kan pension ikke frakendes uden pensionistens samtykke, jf. [§ 44, stk. 3](#) – medmindre de nye regler om kriminalitetskarantæne gælder (fra 1. marts 2026).

Principalafgørelse [211-11](#) fastslår, at borgeren selv kan anmode om frakendelse – f.eks. for at overgå til efterløn – og at denne ret ikke er betinget af forbedring af arbejdsevnen.

Midlertidigt frakendelsesstop (2023-2025): Ved lov af 22. juni 2022 blev der indsat et nyt § 44, stk. 4, der forbød frakendelse i perioden 1. januar 2023 til 31. december 2025, medmindre særlige omstændigheder forelå. Forarbejderne angav:

Det betyder, at førtidspensionister i perioden har sikkerhed for at bevare retten til førtidspension, uanset hvor meget de arbejder.

Veteranbeskyttelse: Siden 1. januar 2022 kan der efter § 44, stk. 5, ikke ske frakendelse for tidligere udsendte soldater og statsansatte med en række psykiatriske diagnoser (PTSD, depression, personlighedsforstyrrelser m.v.) – dog med undtagelse for alvorlig kriminalitet fra 1. marts 2026.

LOV	Pensionsloven § 44, stk. 1-5	
PRAKSIS	Ankestyrelsen · Frakendelse af førtidspension: Krav til væsentlig og vedvarende forbedring af arbejdsevnen	01.01.2013
	Ankestyrelsen · Førtidspensionists ret til at vælge frakendelse af førtidspension og fastsætte tidspunktet herfor	01.01.2011

§ 8 Begrundelseskrav og god forvaltningsskik i førtidspensionssager

Folketingets Ombudsmand har i [FOB 2011 1-2](#) behandlet kravene til begrundelsen i sager om førtidspension. Sagen omhandlede en borger med svær PTSD, hvor kommunen gav afslag med en standardpræget begrundelse.

Ombudsmanden understregede, at kommunens afgørelse skal opfylde de skærpede begrundelseskrav i forvaltningslovens § 24: afgørelsen skal indeholde en henvisning til de retsregler, der er anvendt, og de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen. Særligt i sager om førtidspension – der er dybt indgribende for borgeren – må begrundelsen konkret angive, hvilke arbejdsfunktioner borgeren anses for at kunne varetage.

Ombudsmanden udtalte i [FOB 2016-11](#), at kommunens **vejledningspligt** skærpes i sager om førtidspension, navnlig over for borgere med personlige forudsætninger der gør det vanskeligt at overskue konsekvenserne af at trække en ansøgning tilbage.

Ombudsmanden kritiserede desuden i en sag om sagsbehandlingstid, at en kommune anvendte over 3½ år på en førtidspensionssag, herunder ¾ år på at afklare et samtykkespørgsmål, der efter akternes indhold allerede var besvaret. Sagsbehandlingstiden blev betegnet som "overordentlig kritisabel".

Pensionslovens § 21 fastslår, at kommunen skal træffe afgørelse senest 3 måneder efter tidspunktet for sagens overgang til behandling efter reglerne om førtidspension.

LOV	Forvaltningsloven § 24, stk. 1-2	Pensionsloven § 21
-----	--	------------------------------------

§ 9 Domstolspraksis: Førtidspension i erstatningsretlig kontekst

Domstolspraksis om førtidspension er begrænset, men Højesteret har i [sag 34/2011](#) behandlet spørgsmålet om fradrag for førtidspension i erstatning for erhvervsevnetab efter offererstatningsloven.

Højesteret fastslog, at den dagældende offererstatningslov § 7 overlod Erstatningsnævnet en skønsmæssig beføjelse til at fastlægge fradragskriterierne. Retten fandt det ikke usagligt at se bort fra den nedsættelse af pensionen, der skyldtes samlevers indkomst:

Det vilde ikke være foreneligt med erstatningsansvarsloven at "fremskrive" erhvervsevnetabs-erstatningen med rente til tidspunktet for tilkendelse af førtidspension eller til stationærtidspunktet.

Vestre Landsret har i [sag BS-7147/2023-VLR](#) (afsagt 6. maj 2025) behandlet spørgsmålet om pensionstillæg ved flytning til Portugal. Landsretten fastslog, at en førtidspensionist mister pensionstillæg ved flytning til et andet EU-land, og at EU-rettens koordineringsregler (forordning 883/2004) ikke ændrer dette resultat, da pensionstillægget er en ikke-eksportabel ydelse efter pensionslovens bestemmelser.

Afgrænsning: Sager om erstatning for tab af erhvervsevne og samspillet med førtidspension i arbejdsskadesager behandles nærmere under [praksisoversigten om personskadeerstatning](#).

LOV

[Erstatningsansvarsloven § 5](#)
[Offererstatningsloven § 7](#)

PRAKSIS

Højesteret · Opgørelse af fradrag for førtidspension i erstatning efter offererstatningsloven

06.11.2012

Landsretten · Vestre Landsret: Førtidspensionist mister pensionstillæg ved flytning til Portugal – EU-ret ændrer ikke resultatet

06.05.2025

2025-reformen: Ophævelse af ressourceforløb og rehabiliteringsteam

§ 10

Lov af 30. december 2025 (L 66, 2025-26) gennemfører den mest vidtgående reform af beskæftigelsesindsatsen siden 2013. De vigtigste ændringer for førtidspensionssager med virkning fra 1. juli 2026:

- **Ressourceforløb ophæves:** Henvisningerne til ressourceforløb udgår af [pensionsloven § 16, stk. 2](#) og [§ 18, stk. 1](#) (allerede 1. februar 2026).
- **Rehabiliteringsteamet ophæves:** [§ 17, stk. 2](#) ændres så sager om førtidspension på det foreliggende grundlag ikke længere skal forelægges rehabiliteringsteamet. [§ 17, stk. 3](#) (undtagelse for utvivlsomt afslag) ophæves som konsekvens.
- **Ny dokumentationsmodel:** Kommunen skal efter de nye regler indhente sundhedsfaglig rådgivning fra sundhedskoordinatoren og beskrive personens forudsætninger for at arbejde efter [bekendtgørelsen om beskrivelse af personens forudsætninger for at arbejde m.v.](#)

Forarbejderne til loven anfører:

Det betyder, at sager, hvor der vil skulle træffes afgørelse om førtidspension på det foreliggende grundlag, ikke længere vil skulle forelægges for rehabiliteringsteamet, inden kommunalbestyrelsen vil kunne træffe afgørelse.

Dertil kommer lov af 25. februar 2026, der indsætter en ny **§ 46 h, stk. 2** om 5-årig karantæne fra førtidspension for personer dømt for alvorlig kriminalitet (ikraft 1. marts 2026). Denne regel gennembryder de hidtidige principper om, at tilkendelsesbetingelserne udelukkende beror på arbejdsevnevurderingen.

De nye regler indebærer et væsentligt brud i retstilstanden, som endnu ikke er afprøvet i Ankestyrelsens praksis. Principmeddelelser afsagt efter 1. juli 2026 må forventes at afspejle den ændrede procedure.

LOV

Pensionsloven § 17, stk. 2

Pensionsloven § 18, stk. 1-2

§ 11 Sammenfatning af praksis og centrale mønstre

Ankestyrelsens praksis tegner et konsistent billede af tilkendelseskriterierne for førtidspension:

- **Helhedsvurdering er ufravigelig:** Arbejdsevnen skal vurderes konkret og individuelt med inddragelse af alle relevante aspekter – helbred, sociale forhold, beskæftigelseshistorik, behandlingsmuligheder og den faktiske afprøvning i praktik.
- **Dokumentation over diagnose:** En diagnose alene – selv en alvorlig psykiatrisk diagnose – er ikke tilstrækkelig. Ankestyrelsen kræver, at arbejdsevnen er afprøvet i praksis, medmindre det er åbenbart formålsløst.
- **Hjemvisning er normen ved procedurefejl:** Manglende indkaldelse til rehabiliteringsteamet, utilstrækkelig lægelig dokumentation eller mangelfuld begrundelse fører hyppigt til hjemvisning.
- **Frakendelse er en høj tærskel:** Kommunen skal dokumentere en væsentlig og vedvarende forbedring af arbejdsevnen – en kortvarig beskæftigelsesperiode er ikke tilstrækkelig.
- **Reformerne ændrer proceduren, ikke substansen:** Selv med ophævelsen af rehabiliteringsteamet pr. 1. juli 2026 forbliver det materielle tilkendelseskriterium uændret – varig nedsættelse af arbejdsevnen i et omfang, der udelukker selvforsørgelse.

Den løbende reformaktivitet – fra 2013-reformen over seniorpensionen i 2019 til 2025-reformen – gør det afgørende at kontrollere, hvilken retsregel der gælder på det konkrete afgørelsestidspunkt. Overgangsregler sikrer, at sager påbegyndt før en reforms ikrafttræden behandles efter de hidtil gældende regler.

Afgrænsning: Selve forløbsretten under [ressourceforløb](#) og [jobafklaringsforløb](#) behandles i en selvstændig praksisoversigt, ligesom [fleksjob](#) og [ledighedsydelse](#) og [sygedagpenge](#).

LOV

Pensionsloven § 16, stk. 1-3

Pensionsloven § 44, stk. 1

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Samspil mellem førtidspension og seniorpension: Krav om helhedsvurdering og begrænsning i afklaring af arbejdsevne for seniorpensionister	10.07.2025
Ankestyrelsen · Tilkendelsestidspunkt for førtidspension ved opsigelsesperiode med løn	01.01.2023
Ankestyrelsen · Førtidspension, ressourceforløb og funktionelle lidelser – hvornår er udviklingsperspektivet udtømt?	01.01.2019
Ankestyrelsen · Krav om borgerens personlige deltagelse i Rehabiliteringsteamets møder og konsekvenser ved manglende indkaldelse eller udeblivelse	01.01.2019
Ankestyrelsen · Betydningen af misbrug og retten til at afvise lægebehandling ved vurdering af førtidspension	01.01.2019
Ankestyrelsen · Frakendelse af førtidspension: Krav til væsentlig og vedvarende forbedring af arbejdsevnen	01.01.2013

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 110		Pensionsloven § 16	stk. 1-3
Pensionsloven § 17	stk. 1-2	Pensionsloven § 18	stk. 1-2
Pensionsloven § 20	stk. 1-2	Pensionsloven § 44	stk. 1-3

MATERIALE Citerede afgørelser 18 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS 1

06.11.2012 Opgørelse af fradrag for førtidspension i erstatning efter offererstatningsloven 34-2011

LANDSRETTE · ANKEINSTANS 1

06.05.2025 Vestre Landsret: Førtidspensionist mister pensionstillæg ved flytning til Portugal – EU-ret ændrer ikke resultatet 10524-12409

ANKESTYRELSEN · NÆVN / KLAGEINSTANS 16

10.07.2025 Samspil mellem førtidspension og seniorpension: Krav om helhedsvurdering og begrænsning i afklaring af arbejdsevne for seniorpensionister 14-25

19.12.2024 Ankestyrelsens principmeddelelse 32-24 om seniorpension og dokumentation eller sandsynliggørelse af tilknytning til arbejdsmarkedet 32-24

01.01.2023 Tilkendelse af førtidspension med revision – hvornår er der tale om et 'ganske særligt tilfælde'? 5-23

01.01.2023 Tilkendelsestidspunkt for førtidspension ved opsigelsesperiode med løn 16-23

01.01.2022 Seniorpension: Betydningen af aktuel beskæftigelse over 15 timer ved vurdering af arbejdsevnen 39-22

01.01.2020 Manglende LÆ 265 og ugyldighed af afgørelser om ressourceforløb og revalidering 24-20

01.01.2019 Førtidspension, ressourceforløb og funktionelle lidelser – hvornår er udviklingsperspektivet udtømt? 37-19

01.01.2019 Krav om borgerens personlige deltagelse i Rehabiliteringsteamets møder og konsekvenser ved manglende indkaldelse eller udeblivelse 78-19

01.01.2019 Betydningen af misbrug og retten til at afvise lægebehandling ved vurdering af førtidspension 26-19

01.01.2019 Seniorførtidspension: Betydningen af meget begrænset arbejdsevne (lille fleksjob) for tilkendelse af seniorførtidspension 12-19

01.01.2018 Ressourceforløb og førtidspension: Kriterier for 'udviklingsperspektiv' og 'åbenbart formålsløst' 58-18

01.01.2017 Førtidspension på foreliggende grundlag: Betingelser for at undlade forelæggelse for rehabiliteringsteamet og klageadgang 40-17

01.01.2015	Vurdering af arbejdsevne ved ansøgning om seniorførtidspension: Forenklet sagsbehandling uden krav om udvikling af arbejdsevnen	99-15
01.01.2014	Førtidspension til ung med udviklingshæmning: Helt åbenbart formålsløst at udvikle arbejdsevnen og tilkendelse fra 18 år	68-14
01.01.2013	Frakendelse af førtidspension: Krav til væsentlig og vedvarende forbedring af arbejdsevnen	120-13
01.01.2011	Førtidspensionists ret til at vælge frakendelse af førtidspension og fastsætte tidspunktet herfor	211-11
